

ST. HANSHAUGEN HISTORIELAG

Medlemsblad for historielaget som omfatter bydel St. Hanshaugen

Nr 3 • NOVEMBER 2021

Bislettbekken ved Adamstuen. Foto: Jens Thorkel Thorkelsen/Oslo Museum

Leder:

Liv Dietrichs
Vallegata 4, 0454 Oslo
Tlf 416 48 887

Nestleder:

Bjørn Bjerkeskaug
Akersbakken 35 B, 0172 Oslo
Tlf 479 00 555

Kasserer:

Tor Grødum
Vallegata 4, 0454 Oslo
Tlf 913 70 838

Styremedlem:

Anne Olaisen
Ullevålsveien 58 A, 0454 Oslo
Tlf 994 42 996

Vararepresentanter:

Karin Lund
Sognsveien 4 Boks 6, 0451 Oslo
Tlf 482 13 225

Anne K. Vik
Kingos gate 17, 0457 Oslo
Tlf 992 26 643

Valgkomité:

Bodil Glad
Anton Schjøttsgate 15, 0454 Oslo
Tlf 909 63 141

Inger M. Dugstad
Anton Schjøttsgate 18, 0454 Oslo
Tlf 971 84 542

Helga Arnesen,
Anton Schjøttsgate 23, 0454 Oslo
Tlf 474 04 338

Innholdsfortegnelse

Skal vi engasjere oss?	1
Blant sinker, åndssvake og veterinærer på Adamstuen	3
Et søsterskap av pleiere	9
Geitmyra skolehage	17
Magnussen bokhandel fyller 105 år	27
Grensetilfelle	29
Vet ikke Oslo byråd hva en spade er?	31

Redaksjon

Helge Høifødt, tlf 909 13 267
Ingeborg Heiestad, tlf 950 21 315
Kjersti Bjone, Liv Dietrichs

Har du stoff til senere blader?
Kontakt oss.

Utgitt av St. Hanshaugen historielag, Oslo 2021
ISSN 2703-9048

Design: Elisabeth Vold Bjone
Trykk: Renaissance Media
Satt med Palatino 10,5/14
og trykt på 120g Soporset

Mailadresse:

post@sthanshaughenhistorielag.no

Nettside:

www.sthanshaughenhistorielag.no

Bankkontonr:

1503 69 75234 (DNB)
Vipps: 534091

Org.nr:

915 547 982
Grasrotandel:
915 547 982

Skal vi engasjere oss?

Jeg kan ikke redegjøre for aldersfordelingen slik den nå blir på Stortinget, men har registrert at den eldste er Carl I Hagen med 77 år. For øvrig er de fleste langt under pensjonsalder.

De speiler ikke akkurat aldersfordelingen blant velgerne, og slett ikke i vårt historielag.

I vår bydel flytter institusjoner ut:

Veterinærhøgskolen har akkurat flyttet til Ås, NRK beregner flytting til Ensjø om ca fem år, Obos vil flytte til Ulven i 2025.

Ullevål sykehus står i fare for å bli lagt ned og bli erstattet med enda et stort byggeprosjekt.

Alle byggeprosjektene, som nå er i planleggingsfasen, vil stå ferdig om mange år.

I alle prosjektene ligger det fast at man skal legge til rette for barn og ungdom, og det er bra.

Men når blir det forståelse for at man skal legge til rette for eldre? Kanskje når politikerne er eldre og forstår at man ikke bare har behov for tilrettelegte leiligheter men også møteplasser

og mulighet for tilpassede aktiviteter.

Historielaget mangler egen fast møteplass som flest mulig i bydelen kan komme til. Når Veterinærskolens område skal reguleres må vi arbeide for at de legger til rette for møtelokaler som også vi kan bruke.

Samtidig som vi blir kjent med bydelens historie kan vi være med å påvirke hvordan denne bydelen skal bli i framtiden. Historielaget kan og bør engasjere seg hvis nye byggeplaner farer unødig hardt fram mot miljøer og verdier som det er verdt å bevare og som endrer bydelen. Det kan vise seg at det hjelper når de som er glad i nærmiljøet sitt slik de kjenner det engasjerer seg.

Vi takker bydelen vår som har innvilget vår søknad om frivillighetsmidler til trykking av to blader i 2021!

Liv Dietrichs

Veterinærhøgskolen står som et monument over et samfunn som bensinmotoren forandret totalt, der veterinærene spilte en avgjørende rolle, ikke bare når det gjaldt landbruksproduksjon og transport, men også for forsvaret av landet. Foto: I. Heiestad

Fra midten av 1800-tallet ble området rundt Adamstuen bebygget med institusjoner som sykehus og skoler, men også med bygårder. Mange av institusjonene var en del av nasjonsbyggingen, slik som for eksempel Veterinærhøgskolen, men mange var også uttrykk for et behov for ensretting og disiplin.

BLANT SINKER, ÅNDSSVAKE OG VETERINÆRER PÅ ADAMSTUEN

TEKST: INGEBORG HEIESTAD

Magdalena-stiftelsen

Magdalenahjem var den tidens redningshjem for «falne» og «løsaktige» kvinner¹. Magdalena-stiftelsen kjøpte i 1861 et område ved Lindern gård der de tilbød opphold for prostituerte eller kvinner de anså for å kunne gli ut i prostitusjon. I 1880 oppførte stiftelsen et hus i pusset tegl med adresse Geitmyrsveien 62 B, like ved noen av husene på Lindern gård som i dag brukes til barnehage. Dette huset står fortsatt, men har i dag adresse til Thulstrupsgate. Magdalenahjemmet ble drevet her fram til 1899, deretter

flyttet Diakonhjemmets sykehus inn i bygningen. Geitmyra tvangsskole avløste sykehuset i 1904 på samme sted.

«Instituttet for aandsvage gutter»

I 1889 kom Folkeskoleloven som skulle avløse almueskolen og de borgerlige privatskolene, herunder også huslærerne. Nå var idealet at hele folket skulle gå i den samme skolen, men man innså at dette ikke lot seg gjøre fullt ut, noen grupper blant elevene krevde spesialbehandling. Det gjaldt barn med «aandelig eller legemlig mangel», de som bar fysisk smitte, dvs. skabb og hårsykdommer, men også barn som viste «saa slet Opførsel, at de øvrige Skolebørn derved udsættes for skadelig Paavirkning».

¹ Navnet Magdalenahjem henspiller på omtalen av den syndefulle kvinnen i Lukas-evangeliet 7,37 ff, som ofte identifiseres med Maria Magdalena.

Lindern Institutt for åndssvake gutter. (1890)
Foto: Væring, Olaf Martin Peder/Oslo museum.

Disse ble omtalt som de «vanartede eller moralsk fordærvede», og ansås å ha en svak sosial bakgrunn.

Ikke langt unna Lindern gård, ned en liten bakke, i enden av det som i dag er Ole Jacob Brochs gate, sto Hansens institutt for åndssvake gutter, også dette i pusset tegl, oppført ca. 1882². Hans Hansen hadde drevet skole på Vestheim sammen med Johan Anton Lippestad, en spesialskole som tok seg av barn med moderat

utviklingshemming. Instituttet hadde adresse Ullevålsveien 72, der en allé førte opp til huset. Det ble gjort et forsøk på å frede alléen i 1909, men bare et par trær står igjen.

Opprettelsen av Hansens institutt var hjemlet i Abnormskoleloven av 1881, og i 1886 var seksten gutter plassert på instituttet for fattigvesenets regning. Abnormskoleloven satte opp kriterier for de elevene som kunne tas inn på skolene, og et viktig begrep her var dannelsedyktighet. Det viste seg å være vanskelig å avgrense hvem som var og hvem som ikke var dan-

nelsesdyktig. Men det var nødvendig at personen var i stand til å ta til seg guds ord, men også renslighet og en viss grad av boklig lærdom hørte med. Det dukket opp en rekke spesialskoler som staten måtte betale for, og økonomiske hensyn gjorde det nødvendig å stramme inn. Loven ble revidert i 1915, og erstattet av Lov om spesialskoler i 1951.

I en annonse for instituttet tatt inn i Aftenposten i 1883 beskrives hva slags elever som ble tatt opp ved skolen, og hva som var skolens mål:

Skolen og de til denne tilhørende pleiehjem optager: A) Sinker, aandsløve, aandssvage og idiotiske gutter der ikke staa lavere enn at de ansees i nogen grad modtagelige for undervisning og udvikling. B) Epileptiske, aandssvage gutter, hvis tilstand giver haab om forbedring. C) Nor-

malt begavede hørende gutter som paa grund av uudviklede tale og respirationsorganer, nervøse organiske eller andre feil stammer, snøvler, læsper, ikke kan udtale alle sprogets lyder og lydforbindelser rent eller endog taler ganske uforstaaeligt. For-maalet med opdragelsen og undervisningen er jfr lov af 8. Juni 1881 paragraf 1: «saavidt muligt at bibringe elevene det for folkeskolens fastsatte maal af kristelig og borgelig oplysning, samt at oplære dem for praktisk livsvirksomhed. Institutets nye og for dets behov særdeles hensiktsmæssigt indrettede lokaler afgiver plats for en del nye elever.»³

Kommunen hadde ansvaret for de lettere utviklingshemmede, sinkene, som de ble kalt, og som man kunne få

³ Her sitert etter Silje Tuverud Ydersbond: *Det abnorme barn i et konstruktivistisk perspektiv*.

Panoramabilde fra Idioten med Veterinærinstituttets karakteristiske valmtak i midten.
Foto: I. Heiestad

² Det var byggeboom i Kristiania fram til krakket i 1899.

fram til konfirmasjonen, mens de «åndssvake» var statens ansvar. Tiden var preget av opplæringsoptimisme; det var enighet om at det beste både for elevene og samfunnet var at elevene lærte seg et yrke. Staten overtok skolen i 1896 da Hansen søkte avskjed, og flyttet den i 1904 nordover til Levanger under navnet Røstad skole. Etter dette holdt Døveskolen til i bygningen inntil Stortinget vedtok å kjøpe eiendommen for å opprette Veterinærhøgskolen i 1915.

Det var Hansens Institut for aandsvage gutter som på folkemunne fikk navnet Idioten. Elevene her kunne bare ta beinveien over jordene og bort til hoppbakken på friområdet på Valleløkken, som fikk navnet Idiotbakken etter dem.

Veterinærinstituttet og Veterinærhøgskolen

Som en del av det nasjonale prosjekt med frigjøring fra dansk styre etter 1814 ønsket man å få en egen utdanningsinstitusjon for veterinærene, som tidligere var blitt utdannet i København. Dette fulgte både av hensynet til landbruket, til transport med hest og vogn og til kavalleriets behov for sunne og velkodde dyr.

På tomten på hjørnet av Ullevålsvæien og General Birchs gate ble Ve-

Vakker detalj fra Veterinærinstituttet.

Foto: I. Heiestad

terinærinstituttet oppført etter tegninger av arkitekt Bredo Greve. Det ble byggemeldt i 1912 og tatt i bruk i 1914. Greve fikk også oppgaven med å tegne Veterinærhøgskolen. I tillegg til eiendommen der Hansens institutt hadde ligget, fikk man også kjøpt en tilstøtende tomt, og til sammen hadde man nå 41 dekar til rådighet for den nye høyskolen. Arbeidet på hovedbygningen startet imidlertid først i 1925, og anlegget ble ferdigstilt i 1936. Resultatet ble en monumental bygning med et kraftig og ukonvensjonelt formspråk i fasaden ut mot byen, som den dag i dag sier noe om den viktige rollen veterinærene hadde i samfunnet.

Geita troner i landskapet nå som før. Bygd av Magdalenastiftelsen i 1880 for å huse «falne kvinner», senere brukt som tvangsskole og observasjonsskole. Eiendommen har vært en del av Veterinærhøgskolen siden 1990. Foto: I. Heiestad

Geitmyra tvangsskole

Som nevnt flyttet Geitmyra tvangsskole i 1904 inn i bygningen som Magdalena-stiftelsen hadde oppført ved Lindern gård. Skolen hadde adresse i Geitmyrsveien, og tok navnet derfra. Kortformen var Geita. Også denne skolen var opprettet med hjemmel i en lov som skulle ivareta segregasjonsbehovet i skolen. Vanartede og forsømte barn måtte behandles som

en egen kategori, og hjemmel for en slik særbehandling fant man i Lov om Behandling av Forsømte Børn fra 1896. Vergerådsloven, som den var kjent som, blir ofte omtalt som Norges første barnevernslov, men var snarere uttrykk for en kriminalreform. Man hevet den kriminelle lavalder fra 10 til 14 år, men barn helt ned til seks år kunne tvangsplasseres på statlige skolehjem, og lovbrytere under 16 kunne

overføres til Vergerådet og tvangsplasseres i oppdragelsesanstalter som alternativ til fengselsstraff. Bakgrunnen var en økning i ungdomskriminaliteten, noe man antok skyldtes økende urbanisering. De som ble anbrakt av Vergerådet hadde begått straffbare handlinger, men var under den kriminelle lavalder. De som var anbrakt av skolestyret hadde forsømt skolen eller utvist dårlig oppførsel, men også barn man anså for å trenge et midlertidig opphold kunne anbringes etter loven.

Loven var med andre ord rettet inn på de barn som hadde begått straffbare handlinger, oppsetsige skoleskulkere, forsømte barn, og de som kunne ventes å bli «sedelig fordervet». Disse barna skulle trekkes ut av et uheldig oppvekstmiljø, og gis en god oppdragelse. Det var barn fra arbeiderklassen som fikk plass på Geita, men også barn av de reisende; taterne. Vergerådsloven skulle bli et effektivt redskap for tiltakene mot romanifolkets barn.

For mange var dette starten på mange års karriere som institusjonsbeboer og fengselsfugl. Da barnehjemmene i Oslo til slutt ble gjenstand for granskning i 2005 kom historiene om likegyldighet, omsorgssvikt, fysiske avstraffelser og seksuelt misbruk for en dag. Granskningen gjelder imidlertid perioden etter Vergerådsloven, dvs.

etter at Barnevernloven av 1953 trådte i kraft. De bærende hensyn bak denne loven skulle være sosialpolitikk og skolepolitikk i motsetning til kriminalpolitikk og samfunnsvern. Leser man granskningsrapporten fra 2005, kan man spørre seg om dette egentlig innebar noen vesentlig endring for guttene på Geita.

Kilder:

Bergkvist, Johanne: Fra fattigskole til folkeskole. (Tobias nr 1/2011). Lest på <https://www.oslo.kommune.no/OBA/tobias>
Brynildsrud, Karsten: Barnevern og strafferett (2007) Masteroppgave. Lest på <https://hiob.brage.unit.no>
Butenschøn, Peter: Kulturuttrykk på Adamstuen.: Veterinærhøgskolen på Adamstuen: En by i byen. Lest på www.nmbu.no
Jovik, Kjersti: Geitmyra tvangsskole. Fordypningsoppgave. Lest på <https://blogg.oslobyarkiv.no>
Kielland-Torkildsen, Tehodor/Oslo Museum: Magdalena-stiftelsen (1880) Oslobilder OB.00946
Tingsrud, Leif: Fra utsetting til integrering: omsorgen for psykisk utviklingshemmede (Tobias nr 3/2002).
Vigardt, Kai-Samuel: Tater'n – En av mange på Geitmyra Tvangsskole. (Tobias nr. 1/2011)
Ydersbond, Silje Tuverud: Det abnorme barn i et konstruktivistisk perspektiv. Masteroppgave. Lest på www.duo.uio.no.
Kompleks 1841: Norges Veterinærhøgskole. Høringsdokument. lest på www.regjeringen.no.
Kart over Kristiania 1887. Gjengitt på oslo.kommune.no
Barneverninstitusjoner benyttet av Oslo kommune 1953–1993. Granskning av overgrep, omsorgssvikt, tilsyn og tvangsplasseringer. Lest på bufdir.no.

Vår bydel må kunne sies å være de moderne sykehusenes bydel. Moderne i den forstand at de i tillegg til å gi pleie til syke også var undervisningsinstitusjoner for leger og jordmødre. Her lå blant andre Rigshospitalet, tilknyttet Det Kongelige Frederiks Universitet fra 1826, Ullevål, Diakonissehusets sykehus og Betanien, drevet av metodistene. De brukte alle diakonisser som pleiere.

ET SØSTERSKAP AV PLEIERE

Diakonissebevegelsen og moderne sykepleie

TEKST: INGEBORG HEIESTAD

Kirkelig gjestfrihet

Tidligere søkte syke og fattige til kirkenes hospitaler for å få tak over hodet og mat, og for å slippe å ligge på gaten. I hospitalene ble både syke og friske tatt imot, og ofte sov de i samme seng. Reformasjonen med sin oversettelse av bibelen fra latin, og Kopernikus¹ nye verdensbilde satte i gang en vitenskapelig revolusjon i Europa, og svekket kirkens innflytelse. I stedet for å holde seg til det som stod i bøkene, begynte man å trekke kunnskap fra egne erfaringer. Man observerte pasientenes symptomer, og ved

senere obduksjon kunne man relatere disse til forandringer i pasientens indre organer. Dette gjorde at legene i en annen grad enn før flokket seg til sykehusene, for der var det pasienter å observere.

I fundasen (statuttene) for Oslo Hospital sto det at stuepikene skulle ta seg av de syke, blinde og vanføre ved å vaske lemmenes (pasientenes) klær, samt legge i ovnen i hospitalstuen, og holde den varm. Hver morgen klokken ni skulle sengene være oppredd og gulvet feiet. «... de (pasienter) som hadde krefter til det skulle også

¹ Nikolaus Kopernikus 1473–1543 utarbeidet den moderne formuleringen av det heliosentriske verdensbilde, hvor jorden og de andre planetene roterer rundt solen.

Diakonissenes sykehus ble flyttet fra Ullevålsveien til nye, moderne lokaler på Lovisenberg i 1895. Foto: I. Heiestad

hjelpe dem som lå til sengs og gå stuepiken til hånde i hennes arbeid»².

En ny type sykepleie

Opplysningstidens idealer, sammen med vitenskapeliggjøringen av medisinen banet også veien for en ny tid innenfor sykepleien. Man var lite tilfreds med tidens pleiersker, de hadde et dårlig rykte. Det trengtes pleiersker som ikke bre kunne holde ilden ved like, hente og dele ut mat, urtete og buljong, feie ganger og sykesaler, hol-

de de syke og deres omgivelser rene, tømme alle pottes, bytte tøy på sengene, men i tillegg kunne hindre bråk og krangel og annen uro, hjelpe til ved bandasjering, varsle sykehuspresten om noen var alvorlig syk, vaske og svøpe de døde, se til de syke om natten, og hele tiden overvåke og yte de syke den hjelp som deres tilstand krevde.

På 1600-tallet startet Filles de la Charité, De barmhjertige søstre, en forening i Frankrike der både enker, gifte og ugifte kvinner kunne drive veldedighetsarbeid. Foreningens medlemmer skulle hjelpe de syke ved å sør-

² Her sitert etter Mathisen, Jorunn: *Sykepleiehistorie* s. 80

Hjemmet for «udtjente Diakonisser» bygd i 1900, tjener i dag som barnehage. Foto: I. Heiestad

ge for mat, stell og åndelig omsorg. Mange av de velstående fruene overlot imidlertid arbeidet til tjenestjenta, og etter hvert ble det unge kvinner fra landsbygda som ble lært opp til sykepleie. De lærte å lese, skrive og regne, de fikk kunnskaper om legemidler, de lærte å årelate, og forpliktet seg til ikke å motarbeide legens ordre. Foreningen bygget på det prinsipp at sykepleien i seg selv hadde en moralsk verdi, og brøt med den oppfatningen at pleien bare var et virkemiddel i en større religiøs sammenheng, selv om den var preget av en kristelig omsorgsidé. Systemet bygget på frivillig tilhørighet

i en organisasjon som man stod fritt til å forlate når man selv ønsket, samtidig som organisasjonen ble ledet fra et moderhus med ansvar og myndighet overfor medlemmene. Dette var en modell som diakonissebevegelsen etterlignet 200 år senere», skriver Jorun Mathisen.

Kaiserswerth

Den protestantiske presten Theodor Fliedner og hans første kone, Friederike, grunnla i 1836 en institusjon i Kaiserswerth nær Düsseldorf som besto av et diakonissehjem, et hospital og en

Statuen over Cathinka Guldborg står på plassen som bærer hennes navn.
Foto: I. Heiestad

sykepleieskole.³ Tiden krevde for å til- late at kvinnene gikk ut av hjemmet og skaffet seg en profesjon at det skjedde som et kall. Derfor var det religiøse en viktig del av konseptet, og det var også viktig at pleierskene levde i en slags patriarkalsk familie, de hadde en for- stander og en forstanderinne, og plei- erskene var «søstre», dvs. døtre i den patriarkalske familien. Sentralt i Kai- serswerth sto opplæring både i syke- pleie og i allmenfag. Pleierskene måtte kunne lese, skrive og regne. De måtte kunne gi skriftlige rapporter om pasi-

³ Flidners mest berømte elev, Florence Nightingale, var ved Kaiserswerth i 1850 og 1851.

entenes tilstand. Søstrene assisterte også ved operasjoner.

Da hospitalet i Kaiserswerth åpnet var det urolige tider i Europa, revolu- sjon og motrevolusjon bølget fram og tilbake, og rivaliseringen mellom den katolske og den protestantiske kirken gjorde at det var nødvendig med en balansegang mellom det konservative kvinnesynet som rådet i samfunnet, og det progressive prosjektet som dia- konissesykehuset var, også i kraft av den reelle kvinnefrigjøringen som det innebar. Her fikk kvinnene utdan- ning, samtidig som de trådte inn i det offentlige rom og ut av familiens pri- vate sfære. Attenhundretallet fortsatte å være preget av krig i Europa og Nord-Amerika, og i fra Kaiserswerth sprer sykepleien som profesjon seg på begge sider av Atlanterhavet.

Cathinka Guldborg

Cathinka Guldborg kom til Kaisers- werth i 1866, 26 år gammel. Hun var født i Kristiania, i en borgerlig familie, der faren, presten Carl August Guld- berg var redaktør av Skilling-Magazin der både Wergeland og Jørgen Moe skrev dikt.⁴ På denne tiden hadde kvinner i Norge ikke adgang til høyere

⁴ Marcus Thrane var en fetter av Cathinkas mor.

Cathinka Guldborg.
Foto: © Gustav Borgen/Norsk Folkemuseum

utdannelse. Først i 1876 kunne kvin- ner ta middelskoleeksamen, og i 1882 kunne de ta examen artium og begyn- ne på Universitetet. I 1860-årene fikk kvinnene bli lærerinner, men den ut- danningen disse kvinnene eventuelt hadde, måtte de betale selv. Lærer- seminaret var bare åpent for menn. De fleste jentene som kom inn til byen fra landet ble tjenestejenter, dette var fak- tisk det vanligste arbeidet for kvinner fram til annen verdenskrig. Fram til 1891 sto tjenestejentene under hus- tukt, de kunne bortvises hvis de var

ulydige eller oppsetsige, de kunne til og med straffes korporlig av arbeids- giveren. Ofte sov de på kjøkkenet med noen timer fri på søndag, og senere også onsdag ettermiddag.

Cathinka kunne både lese, skrive og regne, og språk kunne hun også. Faren hadde undervist henne. For en dame av hennes stand, var det ikke mange yrkesvalg som stod åpne; hun kunne bli lærerinne, arbeide på kon- tor, eller ta seg arbeid i Telegrafverket, som utdannet og ansatte kvinner fra 1858. Kanskje ikke så rart da, når det ikke lenger var bruk for henne i hjem- met etter at faren giftet seg på nytt et- ter morens død, at Cathinka valgte å dra til Tyskland for å bli sykepleier- ske, og delta i den rivende utviklingen som fant sted innenfor dette yrket og medisinen for øvrig. Denne beslutnin- gen skulle gi henne en utdanning ikke bare innenfor sykepleie, men også ad- ministrasjon, og sende henne ikke bare til Kaiserswerth, men helt til det fjerne Alexandria i Egypt. At lønnen var dårlig var neppe noe motargu- ment, tvert imot, diakonissene var sikret forsørgelse under sykdom og trygghet i alderdommen, av stor be- tydning den gangen. Mat og klær fikk de på moderhuset, og håndpenger, selv om det var lite. For de diakonis- sene som ble rekruttert fra lavere sosi-

Bildet viser antageligvis personalet ved Kristiania kommunale sykehus (Kroghstøtten?) ca. 1899. Diakonissene ved sykehuset med legene i midten bak.
Foto: Gustav Borgen/Norsk Folkemuseum

ale lag, medførte vigslingen til diakonisse at de klatret i samfunnet, og for dem alle var dette et respektabelt yrke.

Diakonissehuset på Lovisenberg

I 1867 gjør Christiania Indremisjonsforening en henvendelse til Cathinka om hun ikke vil komme tilbake til Norge og lede en diakonisseanstalt de vil starte i Christiania. Hun var da utsendt fra Kaiserswerth til deres sykehus i Alexandria. I Tyskland vil de nødig gi slipp på Cathinka, og tilbyr å sende to tyske diakonisser til Norge i

hennes sted. Men det er ikke dette Indremisjonsforeningen ønsker. Og i 1868 starter Cathinka på Grønland med én elev, og flere fulgte etter. Snart blir kommunalgården på Grønland for liten for den ekspanderende virksomheten, og man går til innkjøp av en elegant villa i Ullevålsveien samt to tilstøtende eiendommer. Her skulle diakonissene ha sitt sykehus helt fram til 1895, da nytt sykehus ble bygget på Lovisenberg. Moderhuset ble flyttet fra Ullevålsveien til Lovisenberg etter at Cathinka Guldberg mottok et gave-

brev på denne løkken fra grosserer Oluf Kiær i 1882. Her, og på den tilstøtende løkken Løkkeberget, ble det i de følgende årene oppført flere bygninger, deriblant gamlehjem for eldre damer og et hjem for «udtjente Diakonisser» i det huset ved kirken der det i dag er barnehave. I moderhusets sokkeletasje er det i dag museum og kafé.

Søstrene måtte være ugifte, men de sto fritt til å gifte seg senere, hvis de ønsket, men måtte da slutte som diakonisser. De ble beordret til å ta stillinger rundt om i landet, men kunne komme med ønsker om hvor de ville reise. Diakonissene hadde felles økonomi, men fikk en liten sum i håndpenger.⁵

I 1883 hadde Diakonisseanstalten all sykepleie ved ti av landets største sykehus, de forvaltet også økonomien ved flere av dem. Ved en rekke andre sykehus over hele landet hadde de en vesentlig del av pleien. I Kristiania arbeidet diakonissene blant annet på Rikshospitalet og på Ullevål. Fire år senere arbeidet diakonissene på seks-

ten sykehus utenfor hovedstaden, og man får inntrykk av at de utførte den vesentligste delen av sykepleien i Norge på denne tiden. Enda viktigere var det eksempelet de satte i det de gjorde sykepleien til en profesjon der utdanning var like viktig som et barmhjertig sinnelag.

Kilder:

- Bloch-Hoell, Nils: *Diakonissehusets første hundre år. Diakonissehuset i Oslo*. 1968
- Espedal, Gry og Berit Hovland: *Et livskall; Cathinka Guldberg*. Verbum 2012
- Kristiansen, Kristian og Larsen, Øivind (red.) *Ullevål sykehus i hundre år. Oslo kommune, Ullevål sykehus 1987*
- Lønnå, Elisabeth: *Kvinnens rettigheter i Norge fra 1814 til 1913*. Store Norske Leksikon. 2019
- Mathisen, Jorunn: *Sykepleiehistorie; ideer – mennesker – muligheter*. Gyldendal Norsk Forlag AS. 2006
- Riiser, Liv: *Fargerikt i sort og hvitt*. Verbum 1993
- Soine, Ae Leah HeaRan. (2009). *From nursing sisters to a sisterhood of nurses: German nurses and transnational professionalization, 1836–1918*. Retrieved from the University of Minnesota Digital Conservancy, <https://hdl.handle.net/11299/56167>.

⁵ I 1873 bestemmer styret at diakonissene skal ha 20 spesiedaler (ca. 5300 kr. i dagens verdi) årlig til klær og andre utgifter. Til sammenlikning hadde betjenten 10 spesiedaler i måneden pluss fritt losji og brensel. I 1875, da man hadde gått over til kroner, tjente en tjenestepike ca. 80 kroner i året, dvs. ca 5138 kr. i dagens verdi, i tillegg til kost og losji som man beregnet til halve lønna.

Tore Faller

*Første artikkel om skolehagene i Oslo sto i medlemsblad nr. 1.
24. mai 2016 guidet Tore Faller oss i skolehagen på Geitmyra.
Han ble skolehageleder for skolehagene i Oslo i 1993.
Her er noe av det han fortalte oss på denne vandringen.*

GEITMYRA SKOLEHAGE

Skolehagen fra 1909

TEKST OG FOTO: LIV DIETRICH

Tore Faller forteller: I årene fram til nå har mye av min funksjon vært å overleve, berge det vi har, og sørge for at det ikke forsvinner. Bygningene og trærne, skolehagen og friområdet, den flotte arenaen som er for barna, har stått i fare for å forsvinne. Da skolehagen ble etablert her i 1909 ble det laget en plan for hvordan skolehagen skulle være. Hovedtrekkene i planen er veistrukturen. Det går veier på langs, og så går det noen på tvers. Det er fortsatt slik de tegnet det.

Så bygde de et par boder ganske tidlig, kanskje året etter, rundt 1910, og de står her fortsatt. Det er to gule og en blå. Den ene disponeres av Bolteløkka skole fremdeles. Den andre har Sagene skole som også var en av de tidlige skolene.

Fram til 1988 var det drevet sånn

som det var gjort i alle år tidligere. Da var det skolehage etter skoletid, og det var frivillig. Mange lærere var ansatt på deltid for å være skolehagelærere. Det var fire heltidsansatte gartnerne og sommervikarer. Skolehagen hadde egen rektor, Løvold. Han hadde vært leder her i en årrekke og fikk som siste oppgave å telle opp redskap og annet utstyr, nærmest som å registrere et dødsbo.

I 1989 ble det ikke bevilget mer penger. Alle ble sagt opp, og området begynte å forfalle. Det ble et kraftig fall i aktiviteten her, og mye grodde igjen. I årene som fulgte var det enkelte skoler som klarte noe, men totalt sett ble det gjort nesten ingen ting. Da var det heldig at dette var på begynnelsen av 1990-tallet. Dengang var det skikkelig dårlige forhold for byggebransjen.

Bolteløkka skoles hytte.

Hadde de gode tidene på 80-tallet fortsatt i fem år til hadde dette stedet vært borte. Det er temmelig sikkert. Da jeg ble ansatt i 1993 var det bare å begynne å grave opp. Det har vært en langvarig prosess å få det opp til et visst nivå igjen. Men riktig utnyttet potensiale er det fortsatt ikke økonomi til.

Jorda her er veldig god. Det er kalkbergarter i grunnen her, og det gjør at jorda ikke er sur i det hele tatt. Den har høy ph-verdi og høyt næringsinnhold, den har jo blitt gjødsla og kultivert som hage i mer enn hun-

dre år. Naturgrunlaget er godt, klimamessig er det også bra. Her er vi 70 m.o.h. Det er litt leire i jorda, men ikke mer enn det som er helt fint. Leire er bra det – bare det ikke blir altfor stivt.

Innimellom har jeg noen hjelpere. Jeg har tre måneder sommerhjelp, delvis feriehjelp og litt utover det. Vi har et demonstrasjonsfelt der vi viser noen av de vanligste vekstene. Vi har løk og gulrot, under plastikken har vi sådd mais, under bøylene har vi kål. Vi har poteter på den andre halvdele, og så har vi gladioler.

Så her har vi et stykke landbruk midt i Oslo, med traktorer, landbruksredskaper og alt vi trenger for å drive landbruk. Områdets størrelse er ganske nær 40 da. Skoleaktiviteten utgjør omtrent en tredel av området, parsell-hagene en tredel, og resten er sentrale fellesområder som gressplener m.m.

Dyrka mark – inspeksjon.

«Spa-perioden»

I 2016 er det 17 skoler som har aktivitet her. Det er opp til den enkelte skoles frivillighet og oveskudd å delta. De velger selv hva de vil gjøre. Jeg styrer ikke det. Det ville være en dårlig måte å møte frivilligheten på. Men jeg gir råd om hva som er lurt, det er en del av oppgaven. De fleste skolene

sender elever på samme klassetrinn. Så hver gang en lærer har fått litt erfaring så er han et klassetrinn opp. Det kan gå flere år før han er tilbake her.

Sånn som dagens skole er bygd opp har de forlatt klassemodellen med 25 – 30 elever. Nå er det mer basert på trinn, da kan du jo få en gruppe med 70 elever her samtidig. Det er en lite håndterbar størrelse ute i åkeren. Veldig mange må finne på noe annet når de er her. Så må de ta ut grupper hele tiden og la dem jobbe på omgang. Uten tvil ville det vært mest effektivt hvis vi kunne være bedre bemannet. Da kunne vi hjulpet mye mer når de kom hit. Det er vi dessverre ikke nå. Men vi kan jo bli det.

De gamle skolehage-lærerne var spesielt fornøyd med den perioden de kalte «spa-perioden». Det var to ganger i året, både vår og høst. Da var det veldig lett å sette mange elever i aksjon samtidig. De spente opp en snor og stilte dem opp på rekke og rad, hvert barn sin spade – venstre fot på spadebladet – trykk nå!

Men når det gjelder å tynne gulrot er det forferdelig å ha med elever å gjøre. De ser ikke forskjell på gulrot og balderbrå og annet ugras. Det gjør nesten ingen voksne heller. I tillegg skal de begynne å tynne, og da skal de ta bort gulrot også.

Lilleborg skole er en av de skolene som har størst felt. De har veldig god hjelp av en pensjonert dame.

Variert vår

Variasjon

Dette er midt i Norges største by, og her er det press på arealene. Skolene var ikke i stand til å drive opp arealene slik som før, derfor begynte utleie til private parseller. Nå er det vel 130 private parseller her, (i 2020 er det over 200 parseller), det utgjør omtrent 1/3 av området. De betaler 400 kr i året. Maksimal størrelse på parsellene er 50 m², men de fleste har noe mindre. Geitmyra parsellhage er etablert for å kreve inn leie og ta seg av det administrative. Så får jeg en andel av det beløpet som tilfaller driftsmidlene

her, 150 kr. Resten av midlene bruker de til å kjøpe inn felles redskap og andre ting de trenger. Det er lang ventetid på parsellene, 7–8 år eller noe sånt.

De private parsellene har noen fordeler:

– Den ene er at området blir brukt. Alle har skrevet under på at hvis skolene får større behov skal skolene ha førsteprioritet. Da må de private parsellene vike. Dette er først og fremst en skolehage. De andre er her på skolens premisser og nåde.

– Den andre er at det er folk her på andre tider enn skolene. De er her på kveldene og i helgene, og det er en fordel. Vi har tidvis vært plaget med mye hærverk her. Det ble det mye mindre av da parsellhagene kom.

– Den siste fordelene er at det blir stor variasjon. Parsellene er høye og lave, velstelte, blomstrende og fruktbare. Det er fint å ha dem her.

Området her er åpent når jeg er på jobb. Det skal være åpent alle hverdager mellom ni og fire. Da kan hvem som helst komme inn her, det er åpent for alle. Hvis dere blir lenger enn det, er det fortsatt åpent, men ingen vet hvor lenge. Det kan være låst når dere skal ut. Alle som har parseller får nøkkel, så de kan komme og gå som de vil.

Frukttre i blomst

Økologisk hagebruk

Her er det også økologisk hagebrukslag, en gruppe fra Prindsen nede i Mangelsgården, Fontenehuset, «Den grønne spiren», 4 H, den psykiatriske avdelingen på Lovisenberg sykehus og en gruppe som er en sammenslåing av noen innvandrereforeninger. Klientellet blant de private parsellene er noen nordmenn og noen innvandrere. Det ser ut til at det er flere innvandrere enn antallet parseller skulle tilsi. De er her veldig mye og veldig lenge, og ofte er de flere. De er veldig aktive, og som oftest veldig flinke. Innvandrerne er fokusert på at det de dyrker skal være matnyttig. Rent generelt er ikke de opprinnelig norske så opptatt av det. For dem kan det godt være blomster, en idé de vil realisere

eller et prosjekt, et uttrykk, mer vaging.

Det er en dame her som heter Sonja Mittet. Hun har vært mye i media fordi hun driver et firma som hun kaller «Gruten». Hun reiser rundt i byen og samler inn kaffegrut og bruker den til mye forskjellig. Hun lager bl.a. såpe av den. I gamle dager brukte man kaffegrut til å vaske seg på henda med. Du får av olje, motorsøl og kvae med den. Den er også et godt medie til å dyrke sopp. Hun har en parsell her.

Det gamle drivhuset

Vi har et godt, gammelt drivhus. Det er av en størrelse og en sort som nesten ikke finnes mer. Det er av ordentlig glass, det er jo litt utsatt, og treverk. Denne typen ble det bygd

Drivhuset

mange av en gang, men nå er det nesten ingen igjen. Det er altfor stort for en privat hage, og det er altfor gammeldags og lite for profesjonell drift. Ikke er det energieffektivt heller. Så det er veldig få igjen. Vi prøver å ta vare på dem. I 2015 laget vi nye luker rundt hele veien og fikk montert dem, for de gamle var råtnet opp.

Plantene der inne dyrkes fram av meg og noen hjelpere. Og hun som bruker mye frivillig tid her dyrker også planter til eget bruk som betaling for frivilligheten. Plantene dyrkes primært til skolenes behov. Hvis det blir overskudd – og det blir det ofte – selges de til parselldyrkerne. Hvis det fortsatt er overskudd selges de til hvem som helst.

Det er 350 frukttrær her. Det er en kjempejobb å beskjære dem hvert år. Hadde det vært en moderne frukttre-gård hadde de ikke vært så store. Der kan man jo stå på bakken og både plukke og beskjære. Her må vi klatre i både stiger og gardintrapper. Et tre her tar jo mange ganger så lang tid som et plantasjetre. Men det er jo med på å gi både karakter, historisk dybde og opplevelse til hagen – så de får lov å stå så lenge de makter det. Det hender jo det dør noen, så vi planter noen nye innimellom. Skolene og de som har parseller får plukke.

Bikubene

Vi har bikuber. De står på nedsiden av uthusene. Det er mange som har sagt at vi burde ha dyr her – en liten barnebondegård. Vi har areal nok til det, men det er ganske arbeidsintensivt og forpliktende, så det kan jeg ikke stå ansvarlig for. Det er jo bare jeg som er ansatt.

Så er det kommet en gruppe som gjerne vil ha høner, og da har jeg lagt til rette for det. Høner er i grunnen fine dyr, de kakler og løper litt rundt og produserer noe. De er ikke kjæledyr. I praksis driver de fleste med økologisk dyrking her. Jeg prøver å formidle at her kan de se de vanligste vekstene, hvordan de vokser, hvordan de blir til og hvor de kommer fra. Da kommer disse hønene inn som er slags produksjonsdyr. Man kunne hatt kaniner, men det er hyggeligere å presentere hønene som et produksjonsdyr. Eggen er liksom greit, men presenterer du

Utekjøkkenet

kaniner som produksjonsdyr blir ungene helt ut av seg. Hønsegjødse er jo fin gjødse også.

Driftsbygget er bygget midt på 80-tallet mens det fortsatt var gyldne tider. Der er det garderober, toiletter, verksted og lager med kjeller under. Det er et godt bygg å ha. I bygget bor tenfor er det redskaper og enda mer lager. Vi har mye vi skal lagre.

Utekjøkkenet

For flere år siden fikk vi penger av Sparebankstiftelsen for å etablere utekjøkken. Det er først og fremst med

tanke på skolebarna. Når de er her og høster kan de komme hit med en gang, og lage mat av det de har høstet. Da får de en forbindelse mellom jord og bord. Derfor er den ene benken her litt lavere. (Etter at historielaget hadde sin vandring her i 2016 har det også kommet en vedfyrte bakerovn i forlengelse av den ene siden. Den var på plass i 2020.)

Vi har en del arrangementer her. Vi har noen festivaler og vi har hatt åpen dag. Det lages og selges mat på disse dagene, og da er utekjøkkenet fint å ha som en base for det. Om våren har

Hageselskapet en «bytte plante-dag» her. De har med seg sine egne planter, noen er herfra, og noen planter vil bli solgt. I fem år har vi hatt en «bønder i byen» festival. Den har vært med musikk, litteratur, mat m.m. Den tradisjonelle «Geitmyradagen» er første eller andre søndagen i september. Det er en mer åpen familiedag. Alle er velkommen hit på disse åpne dagene.

Dette gatekunstverket dukket opp en morgen, sannsynligvis i 2006. Det er såpass bra at vi har ikke malt over det.

Historielaget

Bevar skolehagen

Så kom Viestad. Han fikk sin egen parsell for å dyrke ting han trenger, men det var ikke nok for ham. Han har presset gjennom en sak uten min godkjenning. Han har planer om å bygge et svært drivhus med kjøkken og undervisningslokale her. I tillegg har han stjålet vårt gode navn og ryk-

te. I over hundre år har Geitmyra vært kjent som skolehage, nå er det mer kjent som matkultursenter. Han har enorm gjennomslagskraft i media, og ting jeg gjør bra får han æren for. Dette er synd. For han og jeg har egentlig beslektet mål.

Jeg tror vi går en brukbar framtid i møte. Det har vært flere utbyggings-trusler her som vi har klart å unngå. Vi unngikk en svær utbygging i 2004. Før det var det snakk om en utvidelse av gravlunden. Etter det var det snakk om en diger barnehage her. Men området er som det er. Det er det originale området fra 1909. Det er viktig at det er stort. Det gjør noe med hele stedet, gjør noe med atmosfæren og mentaliteten her.

Her kan Viestads hus komme.

Protest mot bygging i skolehagen og en konkurranse om å bygge, der det bare var Viestad som konkurrerte. Foto: Arnhild Hegtun, 21. januar 2020.

Maren Kleppen (t.h.) og Agnethe Katarina Landre utenfor bokhandelen.
Foto: Helge Høifødt, august 2021

Bokhandelen ble åpnet i august 1916 av Natanael Magnussen, i Ullevålsveien 35, ferdigstilt samme år. 24. november 1916 reklamerer Magnussen i Tidens Tegn for «Jupiter» – verdens mest fuldkomne Blyantspidsemaskine.

MAGNUSSEN BOKHANDEL FYLLER 105 ÅR

TEKST OG FOTO: HELGE HØIFØDT

Butikken er omtalt slik i O.M. Overns bok *St. Hanshaugen og omegn* fra 1928:

«N. Magnussen Bok- og Papirhandel, Ullevålsvn. 35.

Denne flotte forretning på hjørnet av Ullevoldsveien og Stensberggaten (det gamle Knivstikkern) er en av de forretningene som i særlig grad har satt sitt preg på strøket deroppe og gjort sitt til å forandre dets fysiognomi i de siste år. Før i tiden måtte nok invånerne i strøket traske til byen for å kjøpe bøker, men St. Hanshaugens omegn er jo blitt en liten by for sig selv nu. Hr. Magnussen som er forretningens ene innehaver, har sin utdannelse i Cammermeyers Bokhandel og åpnet sin egen forretning ved St. Hanshaugen i 1916, en forretning som

siden stadig har gått frem med raske skritt. Forretningen fører alt i bransjen, og har i den senere tid spesielt arbeidet med bøker på ratebetaling.»

Familien Magnussen drev bokhandelen i nesten 70 år. I dag heter firmaet Per Magnussen AS, er Oslos eldste uavhengige bokhandel, eies av Ivar Trøsti og omtaler seg selv slik på hjemmesiden: «Bøker fra gulv til tak bokstavelig talt! Vi har små bøker, store bøker, skumle bøker, bøker med lyd, bøker med mening og billige (!) fagbøker.» Og så selger de BBB-reoler, Bokhandlerens Billige Bokhylle, en bransjetradisjon fra 1953 som ikke lenger finnes i så mange bokhandler.

Om pandemi og nedstengning forteller Maren Kleppen til Avisa Oslo, 14. august 2021: «– Folk ble opptatt av det nære og å ta vare på lokalt næringsliv, men jeg tror også det er et stort skifte. Vi trodde «hysten» kom til å gi seg litt utover sommeren, men tvert imot! Folk fortsetter å komme, og det kommer stadig nye ansikter inn.»

Vi er glad for at vi slipper å traske til byen for å kjøpe bøker, at vi får lov å se på alle bøkene selv (slik var det ikke i 1916), at vi kan bli gjenkjent i vår egen lokale butikk og at butikken stadig har bøker på alle fem meterne til taket.

Adamstuen Antikvariat

ETABLERT 1983

Adresse: Theresesgate 14, 0452 Oslo Tlf. 22463079 Epost: ebergman@online.no

Bøker og boksamlinger kjøpes. Vi henter!

www.adamstuenantikvariat.no

GRENSETILFELLE

AV TORKJELL BERULFSEN

Jeg bor i Vallegaten. På grensen til St. Hanshaugen. En indrefilet av en bydel. Nært nok og langt nok unna, men jeg er ikke født i Oslo. Jeg er Akersværing, født på tegnesalen på Berg skole som var reservefødselsklinikk under krigen, altså før Aker ble innlemmet i Oslo i 1948. Jeg koketterer gjerne med at jeg er en landsens gutt på grensen til Oslo og begynte mitt liv som «stilleben» på en tegnesal. Vokste opp i Ullevål Hageby der tiden gikk med til epleslang og plommeslang i sesongen og ellers kælve med min fars DBS sykkel med ballongdekk. Dagens dont var, den gangen lysegrønne Ullevål skole, hvis første overlærer var Mads Berg som hadde utgitt skolesangboken som etterhvert ble spredd over hele landet (i alt 1 million eksemplarer). Min «frøken» var Marit Foss som alltid spiste på et eller annet. Å dømme etter lukten var det hovedsaklig peanøtter smuglet opp fra en forklelomme. Så var det sløydlæreren som alltid hadde en klar dråpe under

nesen, men som loset meg gjennom det å lage en nydelig skammel som fortsatt er i beste velgående på hytta, lyseblå og og fin.

Syv greie år ble kronet med at jeg fikk bære skolefanen med motto «Opp mot lyset – Frem i livet» på Karl Johan 17 mai 1956. Forresten en litt morsom sak der og da. Den amerikanske filmstjernen Rita Hayworth var blitt innkvartert i en av suitene, og da den store dagen kom gikk hun ut på balkongen og oppdaget toget, musikken og alle barna og brast ut i : « Thank you but you shouldn't ».

Hjemmet var Akersborg terrasse som grenset til Ullevål Sykehus med de tre åtteetasjers Stjerneblokkene som var olympialandsbyen i 1952, og som igjen grenset til Lindern. Det gikk noen gutter derfra på «vår» skole, men dem skulle man holde seg unna for de var avskrevet som slemme, onde og knapt nok mennesker. Men Akersborg, rett nedenfor Waisenhuset, var en fin blindgate med kjente

Akersborg terrasse. Foto: Eivind Bergmann, august 2021

folk. Nærmeste nabo var fotballspilleren Jørgen Juve (33 landslagsmål) og senere journalist i Dagbladet, øverste sjef for de norske styrker, generalløytnant og forsvarssjef Ole Berg som hver dag ble hentet i en enorm metallic blå Buick, lagdommer Dick Henriksen og ikke minst forfatteren Johan Borgen.

Så var det Kinoplassen, John Collets plass, selveste down town med med trikkesløyfe og masser butikker: parfumeri, Wergeland kolonial, fiskehandler, trikotasje, urmaker, glassmagasin, baker, bokhandel, Hessen kolonial, tobakksbutikk og ikke minst «Ullevål kino» som viste gratis film for barna hver 17. mai.

Men så var det også Dampllass med basseng som alle plumpet i, Plaza bakeri med grenseløse fristelser for en som hadde en rød tokroneseddel i ukepengene. Dampllass hadde til og med egen, enmannsbetjent politistasjon og politimannen hadde egen sykkel. I øverste etasje Dr. Klem med krum nese som kom hjem til deg når du var syk og ordinerte Globoid, hostesaft eller kinin når du virkelig var pjusk.

Men i det store og hele holdt vi oss friske og raske i denne grenseløst flotte bydelen og det ønsker jeg dere alle som har gleden av å bo her.

Hilsen Torkjell Berulfsen

VET OSLO BYRÅD HVA EN SPADE ER?

Av Jan Erik Vold

Vet Oslo Byråd
hva en spade er? en spade med håndtak, skaft
og spablad? Er det et ord
man vrir og vrenger på, til det blir
en dapse? Er det et greip onkel Skruer i bingen sin
går rundt og vender
skillinger med? Er det et redskap
man kan stikke i jorda
og lukte hvor man er? Nei, det er fingern
det, Svelland! Lukter
det ingenting, sier du? Så er det fordi
fingern har havna
i mynt. Hører du
ingenting, Tetzschner? Så er det fordi klingende mynt
er omgjort til seddelbunter, tallkolonner. Høyre
vil spare Oslos skattebetalere
for én million kroner, står det
i avisen, ved å legge ned feriekoloniene på Hudøy. Det
er ikke å spare, Syse! Det er
å stjele fra slike som ikke har råd
til hytte ved sjøen. Høyre, AP og Kristelig Folkeparti
vedtar å overføre 48 skattemillioner
til Kreditkassen, til dekning av bankens tvilsomme
Dittentkvartal-transaksjoner
står det i avisen. Det er ikke sosialisme, Rune
Gerhardsen! Det er ikke kristendom
heller, Kjell Magne Bondevik! Jesus tegnet en fisk

i sanden – så gikk han og veltet
pengevekslernes bord, med en spade?
kan noen forklare Byrådet hva dét er. Vi som vokste opp
i denna byen fikk vite det
ved å sette slagstøvvern på spabladet
og trække til – herlige rabarbraer
kom opp, før sommeren, sylrige i smaken.
Jorda var svart. Meitemark
krøp omkring. Hvem kan telle alle gråpærer
som har funnet veien ned gapet på byens elleveåringer
siden 1909, da Kristiania Formannskap
bevilget penger til Geitmyra skolehagefelt
for Møllergata, Grünerløkka, Foss, Bolteløkka, Lilleborg
og Sagene skoler? År 1989
går Byutviklingsavdelingen inn for
å selge tomt og avhende spader – man utber seg
følgelig en verdierstimering. Da vil byen
- heter det – 1) spare 2,8 mill. kr. årlig
i driftsutgifter, 2) penger komme inn ved kontantsalg
til en bykasse i underskudd. Dette
er ikke å spare, Gro Harlem Brundtland! Det er å stæla
fra byonga en mulighet til å finne ut
hva en spade er. For egentlig, sier rektor Løvold
ved Oslo kommunale skolehager, pålagt å telle opp hakker,
skyfler og trillebører
er dette tiden til å så
stemorsblomster, purre og løk. Samt ta stiklinger av fuksia.
Og der oppe på haugen, sier Løvold og peker, der bygger vi
en scene og feirer de folkevalgtes fremsynthet
for 80 år siden. For ungene mine, de hverken
stjeler eller begår fanteri – de kan du skrive opp
i bladet ditt. Tvertimot, de er stolte
av det de gjør!

Fra diktsamlingen *Elg*, 1989

ST. HANSHAUGEN HISTORIELAG

Dette er historielaget for deg:

- Hvis du vil vite mer om og bli bedre kjent i denne bydelen
- Hvis du vil fortelle og dele minner
- Hvis du vil delta i bevaring og utvikling av bydelen

Vårt formål er å fremme interessen for, og øke kunnskapen om bydelens historie, samt bidra til vern av bydelens kulturminner.

Vi arrangerer vandring og medlemsmøter med foredrag.

Vi har ingen fast møtedag. Vanligvis møtes vi kl. 18.00. En gang i halvåret har vi fortellercafé. Da møtes vi fredag kl. 14.00 på et utested i bydelen.

Vi gir ut et medlemsblad hvert halvår.

PLAN FOR VÅRHALVÅRET 2022.

Mandag 24. januar kl. 13.00

Omvisning Deichman Bjørvika og medlemsmøte med orientering om Deichmans planer for vårt lokalbiblioteket.

Tirsdag 8. februar kl. 18.00

Oslo-arkitekturen nå til dags – maksimal tilpasning? Ved Truls Aslaksby, kunst/arkitekturhistoriker, kulturminneverner og forfatter.

Tirsdag 15. mars kl.18.00

Årsmøte med foredrag.

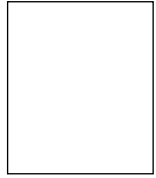
Tirsdag 10. mai kl.18.00

Omvisning i middelalderbyen. Ved Anne Olaisen, kulturetaten, med spesielt ansvar for middelalderbyen.

Onsdag 1. juni kl.18.00

Vandring på Akersryggen fra St. Hanshaugen til Trefoldighetskirken. Ved Truls Aslaksby.

Det kan bli endringer i programmet.

Nytt medlem?

Send mail til
post@sthanshaughenhistorielag.no
med navn, telefonnummer,
mailadresse og bostedsadresse.

RETURADRESSE:

**St. Hanshaugen historielag,
Vallegata 4,
0454 Oslo**

Kontingenten er kr. 200,- for enkelt-
medlem og kr. 300,- for familie-
medlemskap.

Betal til bankgiro 1503 69 75234
(St. Hanshaugen historielag).

Eller vipps til 534091.

Husk å oppgi navn.

Du blir registrert som medlem når du
ha betalt.

Takk til dere som støtter oss med sin
grasrotandel til 915 547 982.